

ینه معنوی یورد

بکین سنه کانون ثانیده وطن فکرینه دائر سوز سویلرکن الیم بر اعترافده بولنشدیم : « هیئات ! آوروپاده وطن وملت مفهوملری بوندن عصر لرجه زمان اول تأسس ایتدی . شمدی بونلرک احساسی ایچون میدان آتیلان (وطن علیهدارانی) بیله خیلی ایلروله دی . بزواللی تورکلر بروطن یایمغه باشلایه جغز . »

بز تورکلرده اصل معناسیله بر « وطن » ، بر « معنوی یورد » فکری ، مفهومی اولدیغنی افاده ایدن بو سوزلرم ، بو وخیم اولدینی قدر اوتاندریجی اعتراف ، قید و حفظ ایدلمک شایان ایکی وثیقه ایله تأید ایتدی . عندمده پک معزز اولان « معنوی یورد » فکری ، بحث ایتدیکم وثیقه لرک نورانیت ارشادی ایچنده بر کره ده ایاضاح ایتک ایستیورم . تورکیا ایچون بلسکده اک مخاطره لی زمانلره مبنأ تشکیل ایدمک اولان شو ساعت ، وطنپرورلک بحثلرینک اک مناسب هنکامیدر .

۱

قارلرک همان اکثریتی ویا زانلرک مهم بر قسمی ، درت سنه دن بری آجی بر مشاهدده بولنمشلردی : کنجلمزده مملکته قارشى لاقیدی وار ! هر کون ده اصریخ ، ده اغدار بر عیانتله کوزه چاربان بوییکانه لک چوقلرینه عقیم تأثرلر الفا ایتدی ؛ یالکز « اجتهاد » ک فاضل محرری کبی بعض مستثنا شخصیتلر بونک آتی ایچون بر جدی مخاطره تشکیل ایتدیکنه - بحق - قائل اوله رق کوچوک بر صیحه ایقاظ ایله اندیشه لرینه ترجمان اولدیلر . بو صدالر ، محیط مزده بر تأثیر یایمده دن سوندی ؛ بویله اولمسی ده پک طبیعی ایدی . کنجلیکک انقلابه ، مملکته ، مقدس مفکوره لره قارشى عادقا استخفافکارانه بر لاقیدی ایله باقسی ، مزمن واعتراف اولنه مز بر معلولیتک معنیدار نشانه سیدر ؛ بو خسته لنی افشا حتی تلعبن ایچون اظهار ایدیله جک تأثرلر ، تلفقلر ، تهدیدلر اونک امانسز سیرینی اصلا

منع ايدمه من. بوخسته انى ده ديكى بوتون مرضلر كې اسول ايله (مه توديكمان) تداوى ايتلير .

« حق ، غزته سنك ۲۰ نيسسان ۱۳۲۸ تاريخلى علاوه سى ، موضوع بحث ايتديكم مزمن واعتراف اولانه من معلوليت حقنده مهم بر وثيقه يى محتويدير . كوپرلى زاده محمد فؤاد بك ۱۰ تموزك عثمانلى ادبياتيله اولان مناسباتى تدقيق ايدركن كنجلكك معالى به قارشى بيكانه اولديغى شو وهلة بك ساكن فقط نافذ بر نظر اوكنده بك خييع سطرلرله آكلاتيور : « اداره سابقه نك سقوطنى متعاقب ميدانه چيقه رق آرتق بوكون معين بر شكل وماهيت آله بيلمىش اولان نسل اخيرده ، انقلابك آتشرين اساسارينه ، حرارتلى فكرلرينه تصادف عادتاً محالدر . فرانسه ادبياتىك الك كولكلى واك برسكون بردورسه منسوب انرلرله روحنى دولديراره رق ، معنويت مريضه سنك ايجاد ايتديكى حزن آلود اقسام دعالريه مست الم يشايان نسل حاضر ، جبهة صنعتى اوزرندن آتشرين بر نفس انقلاب كچديكندن تماماً بي خبر كورونيور . غربك اينجه ومرضى شعرلرينى اوقويه اوقويه روحى سكون والملة امتزاج ايدمن ، يوكسك فريادلىرى ، قهرمانانه حركتلىرى حتى بر آرز غريب وكولونج كورمن ، كنديسنده مثلا روس كنجلىرى كې فداكارلىق قابليتى بولامايان براسلك ادبياتى آنجق بوكونكى كې ظريف ونازين ، مرضى اوله بيليردى . »

محمد فؤاد بكدن صدور ايدن برسوزك كنجلر حقنده نه درجه يه قدر برمعناى شمول افاده ايتديكى تعيين مشكل اولمقله برابر بو اعترافك مرحالده بر قيمت واهميتى اولدينى محققدر .

كنجلك ، يوكسك فريادلىرى ، قهرمانانه حركتلىرى حتى بر آرز غريب وكولونج كوريسيور ، كنديسنده مثلا روس كنجلىرى كې فداكارلىق قابليتى بولامبور ! ايشته بر حقيقت كه بو يوردى سون هر شخصى صارصه جق ، هر اميدى بجه سيله تولديره جلك ، مائى افقك ، آتيناك بوتون قابولرينى متضرع جبهه مزه ظالم بر حركتله چاريه جق برماهيتى حازدر ! كنجلك ، وطننه عائد بر هييجان بسله ميور ! شفقته كار بر يدره : « چو-

جوغك سسقط دوغدى ! « خبرى نه قدر ياقىجى بر تاثر ويررسه توركياسيه مربوط هر وطنداشده بو افاده او قدر آتئين وجهنى بر اذا تالقيج ايدر .

۲

محمد فؤاد بك نامنه سوز سويلديكى يعنى تمثيل ايتديكى كنجلر زمرهسى « معنويت مريضه سنك ايجاد ايتديكى حزن آلود اقشام دعا ليله مست الم » يشايور ، مملكته ، هر مقدس مفكوره يه صوثوق بر لاقيدى ايله باقيورسه كنجلكك ديكر مهم بر كته سى ده - هر درلو تربيه فكريه وحسيه نك فقدانندن متولد بر درين عطالت دماغيه ايچنده - وطن فكرندن ، مفهومندن قطعياً محروم بولونيور .

سلانيكده منتشر « يكي فلسفه » رساله سى كنجلر آره سنده بر تحقيق (آنكت) اجرا ايتدى ، اونلره ديكر سؤاللر آره سنده « وطنكزى سوييور - ميكرز ؟ سوييورسه كز نيچون ؟ سوييورسه كز نيچون ؟ » ديه سوردى . كلن جوابلردن (۴۲) سنى « يكي فلسفه » مؤسس محترملى بكا تبليغ ايتك لطفنده بولونديلر . بو وثيقه لرك تدقيق ، كنجلردن بر چوغنك وطن مفهومه كلياً بيكانه اولدقلىغى اثبات ايدر .

جوابلى يوراده بر قاچ كله ايله تلخيص ايدييورم :

وطنى سورم چونكه كوزلرمك ايلك امتداد ايتديكى ساحه در .
وطنى سورم چونكه اوكا محبت ازليدر .

چونكه اوللا منفعم بوني اعجاب ايدييور . ثانياً مسلمان - تورك اوله زق دوغمم ديمه ، ملتبه ، انسانيته خدمت ايده بيلمك ايچون ايسه مسلمان - توركلر آره سنده چالشملىم . ثالثاً اكر وطنم باتارسه توركلك و مسلمانلق يتيم قاله جقدر . بن بوكا ميدان و برمامكى ، كندمك يتيم قالماقلىغى تأمين ايچون ايسترم .

چونكه عايله اجتماعيه مك اويدر . حریت واستقلالك هر حالده وطنمله قائم اولديغنه امين . چونكه عزت نفسم وار . وطنم ، مليتم دوچار هجوم اولسه ايدي بلكه بو قدر سومردم . چونكه هيچ بر علاقه ماديه م اولسه دخی بر حس طبيعى وجدانى ، بكا وطنى سومه يي امر ايدر .

چونكه آرزوم و تنيم عثمانليغك تعالى و ترقيسى والى الابد پايدار اولميسيدر . حالبوكه وطن اولماز و اوكا قارشى بزلر محبت بسله من و ترقيسى ايچون صرف مساعى ايتمزه ك عثمانلىق محو اولور .

چونکه وطن مادر عمومیدر و بویوک بابالارمن ، بویوک والدلارمن هب بو طوپر اراغک
سینه سنده مدفوندر .

چونکه اوراده تنفس ایدیورم واجدادمک مناری ده اوراده در .
چونکه بن بو طوپر اراغه دوغدم ، ینه بو طوپر اراغه بویودم ، هم کال بکک شو
پارچه سنی هیچ بروقت اونو تمیه جنم : « بو وطندر داغیدان عالم علم وادی »
چونکه اونک سایه سنده بویوکونکی حاله کلدیم .
چونکه یشام قلمغه سبب اولان وطندر .

چونکه وطن بنی دوغیران آنا ، بنی بویون مشفق بر آغوشدر .
چونکه بکا السانی ، هر شیئی اوکرتدی ، بنی بو حاله او سوق ایتدی . الخ ، الخ

هپسنی بورایه نقل ایتمکده فائده کورمدیکم بو (۲۲) جوابی تحلیل ایتدم .
واصل اولدیغ نتیجه بنی قارئلرک وطن حقنده کی محبتلر بنی ایضاح ایچون
کوستردکری سببلرله بو عالملرک قاچ کره ذکر اولندیغی آشاغی یه یازیورم :
ازلی محبت ۱ ، دین و عرق بقاسی آرزوسی ۲ ، منفعت ۲ ، تولد ایدیلن
یره مربوطیت ۱ ، چونکه بن انسانیته انحق بویوک - مسلمان محبتی ایچنده
خدمت ایده بیلیرم ۱ ، حریت و استقلال انحق وطنله قائمدر ۱ ، ملی و شخصی
عزت نفس ۳ ، چونکه عالمه مک و نیم یوردمن و مسکنمزددر ۱ ، چونکه وطنمک
سعادت حائی ایسترم بوده اولی سومکله اولور ۱ ، حس طبیعی و جدائی ۳ ،
اجدادمک و نیم مولد و مدفون وطندر ۸ ، چونکه بنی یتشدیرن اودر ۱۱ ،
چونکه بئلکمی اخطار ایدیور ۱ ، وطن ، ملتداشلر و اونلرک اجتماعیات
و سعادتلرینک بقاسی ایچون سوبلیر ۱ ، چونکه کفران نعمتی قبول ایتم ۱ ،
چونکه قلبمده وطنمه حس شکران وار ۱ ، چونکه گوزلدر ۱ ، رابطه مادیه
و معنویه ۱ ، اجداده و تورکله مربوطیت ۱ ، چونکه فلاکت ایچنده در ۱ ،
چونکه کوچوک وطنم بویوک وطن ایچنده در ۱ ، عرق و معنوی قرابت ۱ ،
مفاخر تاریخیه مربوطیت ۳ .

قارئلردن ایکسی « وطنی سومیورم » دییه جواب ویرمش ، اوچی ده هیچ
بر سبب کوسترمه مشدر .

جوابلردن ایکسنده آجی شکایتلر وار : « شمدی یه قدر وطن سوکیلری
و دوغولری حقنده قولاقلم هیچ بر تلقیناته معکس اولما مشدر . بزده مع التأسف

هیئت عمومی اعتباریله یوزده سکسان درت وونک نه دیمک اولدیغنی بیلیمورز. « معنوی یورد » عنوانی مقاله مده [*] ایضاح ایتدم ، شمیدی ده تکرار ایدم جکم : وطن ، مفاخر تاریخیه مر بوطیتدن عبارتدر .

بونقظه نظردن تدقیق ایدیلیرسه یوقاریده کی جوابلری نیسکینلکه قار - شیلماق قابل دکلدر : فی الحقیقه بر چوغی کنجلیکک قسم منورینه منسوب (۴۲) ذاتدن انجق (۳) ی مفاخر تاریخیه وطن محبته اساسی اتحاد ایتمش ، دیگرلری وطنپرورلکی غایت ابتدائی سبیلرله ایضاح ایتمک ایستمشلردر . اکر یورقلر ، بر تناسب تشکیله صالح ایسه کنجلمزک انجق یوزده یدیسی (۷ / ۰) وطن فکریله مشبوعدر دینیلیر .

۳

بر طرفده وطنله استهزا ایدنلر، دیگر طرفده اونی هیچ بیلیمینر دوریور . معنوی یورد مفکوره سی تابعلری ، بوا یکی کتله آره سنده فائب اوله جق قدر آزدر .

بورامر واقع ، ظالم ، قورقونج برامر واقع ! طرابلس الحاقندن دها ماتملی ، دها تولدیریحی بر حقیقت !

بوتون وخامتیه قارشیمزه جیقان « وطنسزلق » تهله کسنی ازاله ایچون نه یایملی ؟ بواندیشه آور سؤاله قارشی جواب اوله رق دوشونجه لر می ایشه برر برر سویلیورم :

تغدی ایچون غدایه ناصل احتیاج وارسه وطنپرور اولق ایچون ده « وطن » . احتیاج واردر .

مادام که بزده « وطن » اولدینی ، یعنی بومقدس وونک تعمم ایتدیکی بر حقیقتدر بر « وطن » ایجاد ایدم .

محقق بر حضور وسعادتق استخفاف ایله طرابلس چوللرنده بر مظفریت رؤیاسی ایچون جالیشان ، جان ویرن قهرمانلرک قلیلرنده « وطن » نامنده بر معبوده اولدیغنه شبهه یوقدر . فقط بر مملکتده « وطن » ک موجودیتی ، بر

منور اقلیتک دکل قاهر بر اکثریتک صمیم روحنده بونامده برحس بسلمهسی
ایله تحقیق ایدر . یوقاریده کی وثیقه لارک شهادتیه ده ثابت اولیورکه مملکتیمزک
اکثریت عظیمه سی ایچون « وطن » یوقدر !

ایچنده یشادیغمز بوکوزل مملکتک افق ، طوبراغی ، دکزی ، سهاسی
وطنی تشکیل ایدر دیمک برکره مصنعه بی دنیا اوله رق تلق ایتمه بکزر . بو عظمتلی
برغفلت ، عفو اولونماز بر سطحی بینلکدر . بوندن یکریمی عصر اول یشایانلر
ایچون « وطن » ، مملکتلرینک طاش و طوبراغندن عبارت ایدی ، حالا تولد
ایدیلن یره شعورسز (انقولسیان) بر محبت و مربوطیت بسلیور . فقط بوکون ،
اصل معناسیله « وطن » دینیلن علوی حس ، اصولی (مه تودیک) بر تربیه
ایله تلقیح ایدیلن بر مفهوم ، بر مفکوره ، بر دوشونجه در . بوکون وطن ،
مادیلکدن چیقمش ، صرف معنوی بر ماهیت اکتساب ایتشددر .

طرابلسده بایراغک ناموسنی اکمال ایچون قان دوکن ، جریحه لرینی بر
نشانه افتخار عد ایدن بر ضابط بوفدا کارلانی ، تورکیاتک طاشنه ، طوبراغنه
دکل مفاخر ماضیه سنه ، تاریخنه ، اسکی شان و شرفنه مربوط اولدینی ایچون
پایور . انور بکدن نجیب قوللرینی دشمنه قارشى تسلیح ایدن سیلاری سوریکز ،
محقق شو جوابی آله جقسکز :

« بن مدحت پاشاری ، نامق کالاری ، سلیم ناللاری ، عبدالحق حامدلری ،
فضولیلری یقشدیرن بر قومک محو ایدلمسنه راضی اولم » ، بن محشم بر تاریخی ،
او قدر قهرمانلق و معالی پرورلک نمونه لريله دولش محیفه لری بر تدریم » ، بن
اصیل ، شجیع و فضیلتکار باهالرک وجودلرینی ستر ایدن بر طوبراغی دشمنک
چکنمه سنه مساعده ایدم . فداکاراق ، وقار ، شفقت کبی اک علوی حسلری
دوغوران عالی جناب ملتک تمثالی ، ای « هلال » ، بوتون قائم سنک ناموسک ،
شرفک ایچون براق و بلورین بر دره کبی طاتلی طاتلی آقسین ! »

« وطن » مفهومک بلیغ بر افاده سی اولان بو دستور ، ملتک اکثریتی
طرفندن بلع و تمثیل ایدلمدکجه بزده بر « وطن » وار دینیله مز .
مملکتیمزده « وطن » فکریله مشبوع اولانلر او مفهومی یا قیللرینک

اعماقده کشف ایتمشلر ، یاخود غربک ارشاداتنه توفیقاً تاریخی تدقیقلردن
آملشدر . فقط بویله معجزه‌یی آندیران کشف واستیخراجلره ، یاخود صرف
تدقیق وتبع محصولی اکتسابلره بوتون بر ملتک استعدادی یوقدر .

انسان کتله‌لری ، بویوک دماغلرده یتیشن مفکوره‌لری تلقین والقا طریقیه
آلغنه محتاجدرلر . مفکوره‌لرک اک لاهوتی و فیضکاری اولان « وطن » ، بر قاج
مستتا مفکره‌نک دارالاستحضارنده وجوده کلدکدن صـ و کره خلقه
آشیانمالیدر .

یک اوزون سورن سوزلری خلاصه ایدیورم : وطن ، مادی طوبراق
دکل ، معنوی بر مفهومدر ومفاخر تاریخییه مربوطیتدن عبارتدر . ملتیزک
اکثریت عظیمه‌سی ایچون « وطن » یوقدر هیئت عمومیه‌سی اعتباریه کنجلیکده
« وطنسزاق » ده کتله ایله مشترکدر . کنجلیکی وطنپرور یایمق ایچون اول
بروطن حاضرلاملی .

وطن یایمق ایچون مفاخر تاریخییه بوتون شعشه‌سیله میدان چیقارمق ،
صوکره اونلری - بوتراپ نسیان آلتندن چیقاریلان بدیع هیکلری - واسع ،
آیدینلق مشهرلرده ، کتابلرده تشهر ایتک کافیدر .

« هندستان وتورکر » آدلی اوزون مقاله‌مده [*] عرقزک هندستانده وجوده
کتیردیکی مدیتی تصویر ایتمکله بونظریه‌یی موقع فعله قویمشدم؛ تورکلرک دیگر
مفاخری برر برر اوکرتمک و اوکرتمک حیاتمک اک یوکسک غایه‌سیدر . تورک
کنجلیرخیه بویله ملی برایشه دعوت ایدیور ، بایالرینک جنک میداننه شتابی
قدر حرارتلی برتهالکله خطابیی دیکلیه جکلرینه امیدوار بولونیورم .

محمد علی توفیق

[*] « کنج قلملر » ک مارتده نشر ایتدیکی ممتاز نسخه‌دهدر .